

Bazovica, ti predragi si naš dom,
roke slovenske zveste so te dale,
drag spomin na tebe nosil bom,
ponos kvarnerske lépe si obale.
Slavko Arbiter, »Bazovica«

KAŽIPOT

mesečnik slovenske skupnosti na Reki in v PDŽ

ISSN1845-5034

september 2011

letnik VII

Kažipot

Mesečnik slovenske skupnosti na Reki in PGŽ

Urednica: Marjana Mirkovič
marjana.mirkovic@t-com.hr
tel.: 091 993 6066

Priloga, prevodi in oprejal besedil
Marjana Mirkovič v okviru projekta SI-T

Lektorka: Darka Tepina Podgoršek

izdajatelj:

Slovenski dom KPD Bazovica, Podpirjol 43, Reka
bazovica@bazovica.hr, oz. Milan Grlica

Svet slovenske narodne manjšine Mešta Reka
Podpirjol 43, Reka

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpirjol 43, Reka

ISSN 1848-9034

Oblikovanje, urejanje in tehnično urejanje: Kristin Stack

Tisk: Tiskarna Sušak

Mesečnik finančno podpira:
Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
Prilsko-gorarska županija
Mešta Reka
Svet za narodne manjšine RH

Naklada je 600 izvodov

Na naslovnici: Pogled na Jalovec s Sierrena. Foto: Darko Mohar

Karikature:
Bojan Grlica

Slovenski dom KPD Bazovica

tel.: 219 406, 324 323, faks: 334 977

tajništvo, knjižnica in klubski prostori

torke in četrtke: 10.00-12.00, 18.00-20.00

Dop. pouk slovenščine: ponedeljek, začrtaki: 17.00-18.30
nadaljevanje: 18.30-20.00

MePZ, veje, ponedeljek: 18.00-20.30

Dramska skupina: po dogovoru

Folklorna skupina: sredo, 19.00-20.30

Plesna skupina: ponedeljek, 20.00-21.30, sredo, 20.45-22.00

Planinska skupina: torek, 20.00-22.00

Fotografska skupina: drugi in zadnji četrtek: 18.00

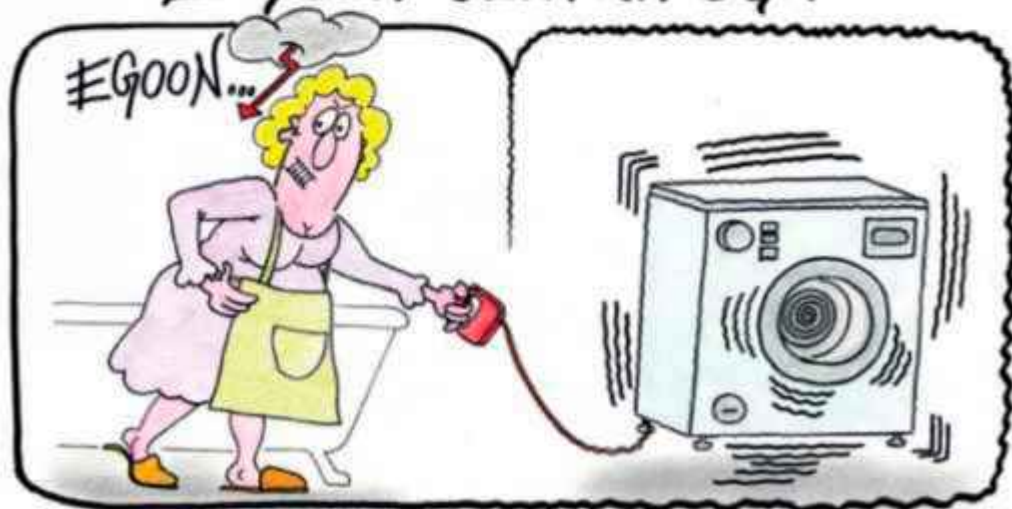
Mladinska skupina: po dogovoru

www.bazovica.hr/mladinci

Kažipot september 2011, št. 76, letnik XI

o	obvestilo.....	3
d	dogodki.....	3
g	gorski kotar.....	17
n	napovednik.....	20
n	nespregledano.....	22
a	aktualno.....	22
š	študij v RS.....	23

EGON; CENTRIFUGA

OBVESTILO

Odpoved konzularnih dni

Slovenske organizacije na Hrvaškem so 9. avgusta prejele obvestilo konzularnega oddelka veleposlaništva Republike Slovenije v Republiki Hrvaški, da so "zaradi sprejetih varčevalnih ukrepov v RS v zvezi z izvajanjem službenih poti" do nadaljnjega odpovedani konzularni dnevi, načrtovani na Hrvaškem do konca leta 2011.

Dopis, ki ga je podpisal prvi sekretar, konzul Gregor Klemenčič, ob koncu izraža pričakovanje, da bodo primerne razmere za poslovanje kmalu znova vzpostavljene.

Upanju, da bodo ta zelo koristna srečanja znova organizirana, se pridružujejo številni rojaki in organizacije na Hrvaškem, in - kot je bilo pričakovati - je bilo po ukinitvi konzularnih dni na Reki (pa tudi širše) na terenu izraženo veliko obžalovanje. Znova je bilo slišati tudi veliko pohval na račun dosedanjega uspešnega dela konzula Gregorja Klemenčiča in sodelavke Ivanke Filipan, kar pa glede na letošnjo novo organizacijo in njuno strokovno podkovanost pa tudi požrtvovalnost in izredno prijazen pristop nasploh ne preseneča.

Marjana Mirković

S kulturno prirediteljo smo končali šolsko leto 2010/11

Udeleženci dopolnilnega pouka slovenščine v Čabru, Pulju in na Reki so šolsko leto 2010/2011 končali s prireditvijo, ki so jo uprizorili v prostorih SKD Bazovica na Reki. Skupaj so nastopili odrasli, mladostniki in osnovnošolci ter predšolski otroci. V scenariju so se prepletale govorne, recitatorske, dramske, pevske in glasbene točke. Vključene so bile pripovedi, legende in zgodbe o slovenskih krajih ter velikih možeh, znanih pesnikih, pisateljih, glasbenikih in tudi znanstvenikih. Udeleženci so izvirno in zanimivo predstavili nekatere navade in običaje iz krajev domovine svojih staršev in starih staršev.

Prireditev je minila kot blisk. Bila je dinamična in polna življenja. Iz vseh sporočil na odru je izžarevalo vedenje o Sloveniji, zveneli so slovenska beseda, pesem, kultura, običaji. Udeleženci so se tako vživeli v svoja besedna, pevska, glasbena in igralska sporočila, da ni bilo opaziti, da so med njimi začetniki v slovenščini in v igri vsi le amaterji.

Vrednost prireditve je v skupinskem nastopu, v povezanosti med učenci in odraslimi udeleženci dopolnilnega pouka iz različnih krajev na Hrvaškem, ki so se ta dan prvič srečali pri skupnih vajah pred zaključnim nastopom na odru. Občinstvo, starši učencev iz Pulja in Čabra ter prijatelji in sorodniki udeležencev z Reke in drugi člani ter poznavalci slovenskega društva na Reki, so nastopajočim namenili dolg aplavz. Tako so potrjevali, da jim je bilo predstavljeno všeč in -igralce- spodbujali do konca. Pri tej otroških pesmic, slovenskih ljudskih in popularnih pesmi ter slovenskih popevk so se nastopajočim na odru pridružili tudi gledalci oz. poslušalci.

Nekateri udeleženci pouka so igralske in pevske točke glasbeno spremljali. Tako je Sanjin Trope spremljal na harmoniko, Andreja Poje na kitaro, Stella Ožbolt na sintesajzer ter Luka Verbanac na kitaro.

-Res ste se odrezali,- so ponavljali številni v družabnem pogovoru po nastopu. Oglašali so se starši in prijatelji udeležencev s komentarji: -Ne morem verjeti, da se je moj sin tako lepo izražal v slovenščini.- -Veliko so se naučili,- je povedal nekdo drug.

In potem naslednji: -Veliko ste delali pri pouku, da so se učenci naučili toliko pesmi in de-

DOGODKI JULIJ

1. julij

Slovenski dom KPD Bazovica
Dopolnilni pouk: Reka, Čabar, Pulj
Zaključek šol. l. 2010/2011

Dopolnilni pouk slovenščine in slovenske kulture, ki je v sodelovanju s slovenskim ministrstvom za šolstvo in šport v šolskem letu 2010/2011 potekal na Reki, v Čabru in Pulju, se je s skupno prireditvijo končal 1. julija v dvorani Slovenskega doma na Reki. Prispevek o tem nam je poslala učiteljica Dragica Motik. Zanj se najlepše zahvalujemo in ga v nadaljevanju v celoti objavljamo.

klamacij.- -Tiste štiri gospe, kako so se vživele v čarovnice in doživeto zaigrale legendo o povodnem možu na Cerkniskem jezeru!-

-Imate dobre metode, da ste moje otroke pridobili za nastop na odru.- -Moj sin je rad hodil k pouku in na vaje za nastop. Zdad sem videla, kaj je počel. Vesela sem bila, ko sem ga videla med nastopajočimi.- -Kako pravilno so začetniki izgovarjali slovenščino. Te vaje za nastop so bile zanje govorne vaje.-

Vse, kar so posamezniki opazili, je bila potrditev, da gremo pri pouku v pravo smer. Takšne prireditve pa so za učence priložnost za doživljanje pozitivne izkušnje, da se je splašalo vaditi in vztrajati pri učenju.

-Bili ste res dobri, kaj dobri, odlični ste bili. Pokazali ste, da o Sloveniji in njeni zgodovini veste veliko. Poznate veliko zanimivih zgodb o življenju v Sloveniji. Človek mora priti čez mejo, da se zave vsega tega bogastva, ki ste ga vi pokazali. Čestitam vam in učiteljici ..., - je med drugim povedal mag. Gregor Mohorčič, direktor Zavoda RS za šolstvo, ki se je odzval povabilu na sklepno prireditev. Gospod Mohorčič je pozdravil vse navzoče, izrazil navdušenje nad izpeljanim programom ter entuziazmom izvajalcev celotne prireditve. -Iz predstavjenega, - je dejal direktor, -se vidi, da je pouk zanimiv, da v njem aktivno in radi sodelujete, ga radi obiskujete, sicer tega ne bi zmogli tako živo predstaviti.- Izvajalce kulturne prireditve oz. programa je pohvalil za prizadevanje pri učenju slovenščine, spoznavanju ter ohranjanju slovenstva na Hrvaškem in jim izročil potrdila o obiskovanju ter manjša knjižna darila. Nekateri starejši člani slovenskega društva na Reki so v družabnem pogovoru povedali, da je bila ta prireditev za njihovo okolje nekaj izjemnega. Do zdaj ni bila praksa, da bi udeleženci pouka imeli nastope ali pa pripravili celo samostojno kulturno prireditev v njihovem društvu. In kaj so povedali nastopajoči? Vsi po vrsti so izrekli željo, da bi v prihodnje še naprej imeli takšne nastope oz. prireditve. To je zanje najboljša priložnost za jezikovne oz. govorne vaje v slovenščini, saj potrebujejo nastope in občinstvo ter njegove odzive in tako spodbudo za učenje.

Scenarij prireditve je pripravila učiteljica Dragica Motik, pri režiji pa je bil njena desna roka Siniša Posarić. Veliko besednih, igralskih in pevskih sporočil je bilo v ozadju dopolnjevanih s slikovnimi vložki, ki so dogajanju dali

celovitost. Pri tem nam je pomagal tehnik, gospod Ivan Harej. Po prireditvi je podpredsednica SKD Bazovica ga. Jasmina Dlačić vse nastopajoče in njihove starše povabila na prigrizek in pijačo. Vse je minilo v prijetnem vzdušju, v ozadju pa smo slišali zvoke harmonike, na katero je igral Sanjin Trope, učenec dopolnilnega pouka iz Čabra.

Dragica Motik

Po skupnem nastopu. Foto: Petra Aničić

Vtise z nastopa nam je poslala tudi Jasna Zazijal Marušić:

Ko sem si ogledala čudovit poslovljni večer treh skupin, iz Reke, Pulja in Čabra, mi je bilo kar naenkrat žal, da je moja slovenščina dobra in da nisem hodila k dopolnilnemu pouku.

V dvorani Slovenskega doma smo se zbrali gledalci in poslušalci in dočakali tri skupine: odrasle, otroke in instrumentaliste.

Vsi skupaj so nam zapeli in zaigrali hrvaško in slovensko himno. Legende, lepote Slovenije in pesmi so se nizale pred nami. Samo prisluhniti je bilo treba, nekateri udeleženci so se s slovenščino prvič srečali ...

Otroci so zapeli nekaj otroških slovenskih pesmi in prebrali svoje -domače naloge-.

Na koncu smo vsi skupaj zapeli staro pesem To je bil tvoj dan ljubezni.

Najlepša zahvala gre profesorici gospe Dragici Motik, režiserju dramske skupine Bazovica (Siniša Posarić, op. u.), ki je idejo druženja pretočil v igro in dejanje, ter instrumentalistom, ki so spremljali petje: Luka Verbanac in Andreja Trope na kitari, Sanjin Trope na harmoniki in Stella Ožbolt na sintesajzerju.

Na prireditvi je bil navzoč mag. Gregor Mohorčič, ki je na koncu z lepimi besedami pospre-

mil dopolnilni pouk slovenščine v Pulju, Čabru in na Reki.

Večer je bil lep. Težko je napisati vse vtise, zato naj povem takole: Kdor ni bil, ni videl in ne ve.

Jasna Zaztjal Marušič

V ospredju Dragica Motik in mag. Gregor Mohorčič.
Foto: Petra Aničič

1.-3. julij Vršič Izlet planinske skupine

Člani planinske skupine so bili ta konec tedna izredno aktivni. Tradicionalnega izleta v slovenske Alpe se je letos udeležilo 15 članov. Tokrat so bili na programu Vršič in okoliški vrhovi. Štirje člani so sodelovali že na odpravi PD Opatija na Triglav. Tudi športni dosežki so bili hvalevredni. Vsi člani opatijske odprave so se povzpeli na vrh Triglava, vršiška skupina pa je med tem osvojila Jalovec in Mojstrovko. Posebno težaven je bil pristop na Jalovec, kjer sta se oba pristopnika morala povzpeti čez izredno obširno in strmo snežišče pod vršno piramido najlepše slovenske gore. Njun vzpon in vrnitev na Vršič sta trajala več kot štirinajst ur. Na Triglav so se povzpeli Diana in Mario Aničič, Mirjana Brumnjak in Dionis Juric, ki je prestal tudi krst pri Aljaževem stolpu, saj je bil njegov prvi vzpon na najvišjo slovensko goro. Na Mojstrovko se je povzpel Lucijan Verbanac, na Jalovec pa Zoran Bistričič in Ivica Tota. Do Zavetišča pod Špičko jih je spremljala Jadranka Bistričič. Vsem iskrene čestitke. Preostali udeleženci so se med tem povzpeli na Siemenovo špičo ali obiskali Belopeška (Mangrtska) jezera.

Vsaki prvi julijski konec tedna planinci izkoristijo za proslavo dvojnega rojstnega dne, Nataše Grlica in Darka Moharja. Tej tradiciji se

niso odrekli niti letos. Velika torta in kvalitetna penina so lepo teknilii po prestanih naporih. Pri organizaciji proslave je planincem veliko pomagala prisrčna oskrbniška ekipa Poštarskega doma na Vršiču. Koča je letos obnovljena, lična in čista, planinsko vzdušje pa dajo oskrbnik Emil Kumar in njegova ekipa z odlično hrano in izjemno gostoljubnostjo. Tule se planinci Bazovice še enkrat zahvaljujejo Emilu, njegovi soprogi in prijateljem.

V nedeljo zjutraj so se planinci razšli. Nekateri so krenili proti dolini Soče in Kobaridu, drugi (tisti, ki tega niso opravili dan prej) so šli ogledat Belopeška jezera in obiskat Aljažev dom v Vratih, tretji pa obiskat prijatelje v Mojstrani in si ogledat dolino Krmo. Vsi skupaj so domov prinesli veliko pozitivne energije, nabrane v enem najlepših kotičkov slovenskega ozemlja.

Darko Mohar

Pri Poštarskem domu na Vršiču. Foto: Darko Mohar

1., 10. julij Grad Grobnik, atrij 1. festival komorne glasbe Grobnik 2011

V lepem okolju atrija grobniškega kaštela je v dveh nedeljskih večerih potekal prvi festival komorne glasbe Grobnik 2011. V sodelovanju z občino Čavle ga je organiziralo društvo Contemporanea, ki ga vodi Zdravko Pleše, znani solistični in komorni glasbenik. Kot je povedal,

so se za festival odločili, ker na tem območju ni nobenega podobnega dogodka. Prvi večer je imel naslov Vox Illirica in najprej je nastopila ugledna pianistka Nada Majnarič, prejemnica več mednarodnih nagrad, ki večinoma živi in dela na Dunaju, v Ravnih gori pa septembra vodi festival komorne glasbe. Zaigrala je dela Chopina, Skrjabinina in Debussyja, ob dvestoletnici rojstva madžarskega skladatelja Franza Liszta pa je občinstvo lahko prisluhnilo tudi izvedbi njegove Tarantelle iz cikla Benetke in Neapelj. V drugem delu večera je nastopil Dekliški komorni zbor Vox Illirica iz Ilirske Bistrice, ki ga vodi Elena Sedmak, deluje pa že šestindvajseto sezono, njihovi nastopi pa so vselej zelo lepo sprejeti. Njihov repertoar obsega skladbe različnih glasbenih obdobij in stilov. Ob klavirski spremljavi Snježane Pleše Žagar so zapele tri sklope pesmi: slovenske narodne, klasični repertoar in dela zabavne glasbe.

Na drugem festivalnem večeru sta v programu z naslovom Tango v kaštelu nastopila znani slovenski kitarist Igor Starc in violinist Zdravko Pleše s skupno izvedbo znane suite argentinskega skladatelja Astorja Piazzole z naslovom Zgodovina tanga. V nadaljevanju večera sta kitarist Igor Starc in godalni kvartet Ensemble Contemporanea 21, ki ga vodi Zdravko Pleše, zaigrali Suito iz Buenos Airesa avtorja Maxima Diega Pujola, ki je eno najlepših del, napisanih za to instrumentalno sestavo. Godalni kvartet Ensemble Contemporanea 21 sestavljajo še Vjekoslava Miculinić na violini, Aned Sngryan na violi in Tetyana Sklyarenko na violončelu. Zdravko Pleše, prevod in priredba Marjana Mirkovič.

Večer v kaštelu. Arhiv avtorja.

5.-22. julij
Galerija Garbas, Reka
Ogenj za vse čase

V Galeriji Garbas v poslopju reškega konservatorskega oddelka je bila na ogled zanimiva in dobro obiskana razstava z naslovom Ogenj za vse čase (Ignis per omnia tempora). Na ogled so bili izdelki iz keramike, ki so jih ustvarili člani društva Interlnova iz Matuljev. Društvo združuje trinajst ustvarjalcev iz Hrvaške, Slovenije in Italije, med katerimi sta tudi Dušana in Tomislav Gržeta, ki sta z odmevno in pohvaljeno razstavo marca 2005 del svoje ustvarjalnosti postavila na ogled tudi v Slovenskem domu na Reki in julija še v avli Državnega zbora Republike Slovenije v Ljubljani, v okviru letnega vseslovenskega srečanja. Skupaj s člani društva Interlnova Ivno Safundžič, Eldo Čekada, Vero Gambar Mišćević, Mojco Žnidaršič, Robertom Aludijem, Snježano Nemarnik, Nikolino Ružič, Mladenom Ivančičem, Luigiem Montetrealijem, Sanjo Rupić in Dubravko Mage sta se zdaj predstavila z deli avtorske keramike, žgane na starodavne načine v tehnikah, kot so npr. *villanova*, *bucchero*, *raku*, *pit firing*.

Društva Interlnova, ki ga vodi Ivna Safundžič, je usmerjeno v raziskovalno zasnovano oblikovanje in žganje keramike, posebej v tehniki in na način, ki je bil v uporabi še v začetnem obdobju, ki sega več kot petindvajset tisočletij v zgodovino. Najrazličnejše oblike in motivi razstavljenih del so interpretacija ali asociativni znak, reminiscenca na večino in zapuščino naših daljnih prednikov ter pričevanje o skupni tradiciji. Razstavo je spremljal katalog v štirih jezikih (hrvaškem, slovenskem, italijanskem in angleškem), v katerem je Vera Gambar Mišćević med drugim zapisala, da je odločitvi za te tisočletne tehnike žganja keramike botrovala želja spomniti na dediščino preteklosti in nadaljevati, obnavljati in ustvarjati nove kulturne vrednote, ki počivajo na skupni tradiciji.

Na razstavi je sodelovala tudi mlada slovenska umetnica Mojca Žnidaršič, sicer profesorica likovne kulture. Kot je povedala, se je v društvu Interlnova včlanila, ker jo zanima njihov način ustvarjanja, Matulji pa tudi niso preveč oddaljeni od Ilirske Bistrice, kjer živi. Sodelovala je tudi na spomladanski razstavi društva Interino-

va z naslovom *Iz padela naših nona*, v galeriji Garbas pa so bile tokrat na ogled figure konj, izdelane v tehniki villanova.

Marjana Mirković

Marjana Žnidaršič, Konji, tehnika villanova.

Foto: Dužanka Gržeta

Tomislav Gržeta, Akos, tehnika villanova.

Arhiv avtorja.

6. julij
SAZU, Ljubljana
Natečaj USZS za diplomska, magistrska in
doktorska dela

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu (USZS) je v prostorih Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) podelil nagrade nagrajencem natečaja za diplomska, magistrska in doktorska dela za tematiki zamejstva in izseljenstva 2010. Na razpis, katerega namen je spodbujati raziskovalno dejavnost na področju zamejske in izseljenske tematike, je prispelo 23 del slovenskih zamejcev in izseljencev. Kar nekaj je bilo del, ki so po svojem

vsebinskem prispevku k izseljenski in zamejski tematiki še posebej izstopala in si zato, po mnenju članov natečajne komisije, zaslužijo posebne nagrade. Za sklop zamejstvo je prvo nagrado prejela Bogomila Kravos (Geografska in sociolingvistična analiza identitete koroških Slovencev. Primer dvojezične trgovske akademije v Celovcu), drugo Darja Ovsenič (Kronotop mesta Trst v slovenski tržaški dramatik v letih 1945-2000) in tretjo Ana Toroš (Podoba Trsta in Tržaškega v slovenski in italijanski poeziji prve polovice 20. stoletja, 3. nagrada). V sklopu izseljenstvo so bili nagrajeni Urška Strle (Slovenci v Kanadi: izseljevanje skozi prizmo življenjskih zgodbi), Ivan Hriberšek (Argentinski Slovenci v letih 1960-1991) in Alenka Brazović (Slovensko izseljenstvo na Novi Zelandiji). Kot je zapisano na spletni strani USZS-ja, so svoj delež k spoznavanju izseljenstva in zamejstva dodali vsi, ki so se v svojih delih dotaknili te tematike, med prejemniki priznanja za delo na temo zamejstva pa sta med drugimi tudi dr. Kristina Riman z Reke (Hrvatsko-slovenski književni odnosi) in Simona Krebelj (Slovenci na Hrvaškem: organizirano javno učenje slovenskega jezika). Več: www.uszs.gov.si
Marjana Mirković

10. julij
Manjšinska samouprava, volitve svetov in
predstavnikov

Na Hrvaškem so 10. julija potekale tretje volitve za svete in predstavnike narodnih manjšin v občinah, mestih in županijah, če seveda ne štejejo leta 2004 ponovljenih prvih volitev iz leta 2003. Za svete (311) so volitve potekale v 187 enotah, na volilnih listah je bilo prijavljenih več kot šest tisoč kandidatov, volitve za predstavnike pasov potekale v 129 enotah, prijavljenih je bilo 219 oseb. Pravico do glasovanja je imele skupno 362.317 volivcev. Vloga svetov in predstavnikov naj bi bila zagotoviti uresničevanje pravic in sodelovanje pripadnikov narodnih manjšin v javnem življenju ter zastopanje njihovih interesov v enotah samouprave.

Tudi tokrat se je pokazalo, da ni politične volje, in ponovile so se stare težave: neprimeren termin v času dopustov, nezagotovljena finančna sredstva, slaba obveščenenost in ponekod pre-

malo volič. Tudi sicer je manjšinska samouprava v Ustavnem zakonu o pravicah narodnih manjšin neustrezno opredeljena, nujne so spremembe in tudi sprejem posebnega zakona o volitvah predstavnikov narodnih manjšin, na kar pogosto opozarjajo raziskave in nekateri manjšinski saborski poslanci. Predvsem bi veljalo spremeniti način volitev članov svetov in volivcem zagotoviti večji vpliv na to, kdo jih bo v svetih zastopal. To bi povečalo zanimanje za to institucijo, uskladitev termina manjšinskih volitev z lokalnimi pa bi povečala tudi udeležbo in pocenila stroške.

Udeležba je bila pričakovano slaba in je komaj presegla deset odstotkov. Najboljši odziv je bil med romsko in madžarsko narodno manjšino, med tistimi z najnižjo udeležbo pa je tudi slovenska manjšina, ki tokrat znova ni izrabila vseh možnosti in so zaradi praznih kandidatih seznamov neizvoljeni ostali trije sveti in sedem predstavnikov.

Slovenska manjšina je letos volila skupno devet svetov in trinajst predstavnikov, sestava z odzivom bo objavljena po ustanovnih sejah in v naslednji številki Kažipota. Izvoljeni so bili sveti na županijski (Mesto Zagreb, Primorsko-goranska, Istrska, Varaždinska in Splitsko-dalmatinska županija) in mestni ravni (Pulj, Umag, Reka, Split) ter predstavniki na županijski (Karlovska, Osiješko-baranjska, Zadrška, Šibeniško-kninska in Dubrovniško-neretvanska županija), mestni (Karlovec, Varaždin, Osijek, Zadar, Samobor, Poreč, Opatija) in občinski ravni (Cestica). Neizrabljene so ostale možnosti za svete na županijski (Zagrebska in Medžimurska županija) in občinski ravni (Matulji) ter za predstavnike na županijski (Koprivniško-križeva, Krapinsko-zagorska, Bjelovarsko-bilogorska in Sisaško-moslavinska županija), mestni (Buje in Čakovec) in občinski ravni (Hum ob Sotli).

Volilce za slovensko narodno manjšino na Reki je bilo znova v prostorih Slovenskega doma KPD Bazovica. Predsednik volilnega odbora Kristijan Vidmar je povedal, da je bila udeležba za volitve svetov na mestni in županijski ravni skromna, le dobrih trideset volivcev od vpisanih skupno 1071 na Reki oziroma 2213 v PGŽ (najslabši je bil v županiji nasploh odziv slovenske manjšine, le 1,76 %). Obveščanje je

tudi tokrat ostalo na ramenih manjšinskih organizacij, seznam volič, odprtih na sedežih občin in mest, je bil namreč objavljen le na spletnih straneh lokalnih in regionalnih oblasti, čeprav naj bi, po besedah predsednika županijske volilne komisije Veljka Miškulina, županija za volitve samo za plačane oglase porabila več kot petdeset tisoč kun. Vpis v volilni imenik in seznam volič je bilo mogoče preveriti pp sms ali na spletni strani ministrstva za upravo (www.uprava.hr).

Objavljamo podatke (po abecedi) o pripadnikih slovenske narodne manjšine, vpisanih v volilni imenik Primorsko-goranske županije, za katere se zahvaljujemo Draganu Katiću iz županijske volilne komisije: Cres 11, Opatija 138, Matulji 213, Lovran 57, Mošenička Draga 17, Skrad 2, Čabar 100, Vrbovsko 34, Krk 12, Mališka Dubašnica 10, Omišalj 15, Dobrinj 7, Baška 14, Punat 8, Vrbnik 1, Rab 33, Lopar 3, Crikvenica 46, Občina Vinodolska 9, Mesto Novi Vinodol 13, Mali Lošinj 51, Reka 1071, Kastav 58, Bakar 30, Krajevica 27, Čavle 32, Klana 30, Jelenje 18, Viškovo 68, Delnice 48, Brod Moravice 6, Lokve 5, Kostrena 20 in Fužine 4. V Mrkopolju v volilni imenik ni vpisanih pripadnikov slovenske narodne manjšine.

Marjana Mirković

Predsednica volilne komisije Reke Gordana Kocić.
Foto: Marjana Mirković

12. julij
Varaždin
Obisk ministra za Slovence v zamejstvu
in po svetu

Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Boštjan Žekš je v okviru proslav ob praznovanju 20. obletnice samostojnosti Slovenije v mestnem parku v središču Varaždina na slovenski zasadil slovensko lipo in se ob tej priložnosti srečal tudi s predstavniki SKD Nagelj.

Zasaditev slovenske lipe predstavlja del skupnega projekta posaditev lip ob praznovanju 20. obletnice slovenske samostojnosti in poteka v organizaciji Urada Vlade RS za komunikiranje, ki je k sodelovanju povabil tudi ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Zavod za gozdove in društvo Ekologi brez meja, kar nekaj lip pa so med letom posadila tudi slovenska veleposlaništva. Tako kot pred dvajsetimi leti naj bi simbolno zaznamovali obletnico samostojnosti. Lipa že od nekdaj velja za simbol slovenstva, po izročilu pa so jih vselej sadili ob posebnih priložnostih. Na dan razglasitve neodvisnosti in državne suverenosti RS 26. junija 1991 je bila na Trgu republike pred slovenskim parlamentom zasajena lipa, ki tam raste še danes. Več: www.uszs.gov.si

Marjana Mirkovič

12.-20. julij
Hotel Park, Reka
Reške poletne noči
Jaga baba je znesla jajce

Osrednji dogodek letošnjih poletnih prireditev na Reki je bila premiera predstave reškega Hrvaškega narodnega gledališča Ivana pl. Zajca z naslovom Jaga baba je znesla jajce. Gre za gledališko priredbo istoimenskega romana znane hrvaške pisateljice z mednarodno kariero Dubravke Ugrešić v adaptaciji Ivorja Martinovića in režiji Ivica Buljana, sicer tudi soustanovitelja Mini teatra v Ljubljani. V predstavi poleg ansambla reškega gledališča sodeluje tudi več gostov, med njimi slovenska igralka Milena Zupančič, ki poleg Ane Karić, Alme Prica in Olivere Baljak igra eno glavnih vlog. V predstavi igrajo še Jelena Lopatić, Tanja Smoje, pevec Zoran Prodanović Prija, Zdenko Botić, Jasmin Mekić, Žarko Radić in pevka Ivana Mazurkijević. Scenograf je znani Jean-Guy Lecat, kostumografinja Ana Šavić Gecan, avtorica songov je Olja Šavučević Ivančević, avtor glasbe pa Mitja Vrhovnik Smrekar.

Dubravka Ugrešić v svojem romanu na tragi-komičen in ironičen način govori o staranju, odnosih v družini in iskanju ljubezni. Zgodba poteka v zagrebškem blokovskem naselju, bolgarskem letovišču in čeških toplicah ter oživlja starodavni mit o ženski emancipaciji - avtentično slovanski, a za vse prostore in vse čase,

kot je med drugim o predstavi v Novem listu zapisala Kim Cuculić.

Premiera, uprizorjena na odprtem, na plaži hotela Park na reških Pečinah, je zbudila veliko zanimanje in bila razprodana, tako kot vse poznejše predstave, na njej pa je največji aplavz med predstavo na začetku svojega nastopa dobila ravno Milena Zupančič. Predstavo si je 19. julija v spremstvu reškega in primorsko-goranskega župana Vojka Obersnela in Zlatka Komadine ogledal tudi hrvaški predsednik Ivo Josipović.

Milena Zupančič se je nekaj dni po premieri prijazno odzvala na krajši pogovor, ki je potekal na vrtu slaščičarne Kontinental, pred njenim odhodom k zdravniku, ki ga je zaradi hudega vnetja grla med bivanjem na Reki v času predstav morala obiskovati vsak dan. Povedala je, da je vloga Bebe sprejela z velikim zadovoljstvom, čeprav je zaradi nje morala prekiniti vaje v Hrvaškem narodnem gledališču v Zagrebu, kjer v predstavi Vojna in mir v režiji Tomaža Pandurja igra grofico Rostovo. Za Mileno Zupančič je sodelovanje v omenjenih predstavah prvo delo v reškem in zagrebškem gledališču, kjer je do zdaj le gostovala s predstavami ali snemala. Veliko je nastopala po vsej nekdanji državi, njen razpad, ki je čez noč prekinil stike, pa je za kulturno področje pomenil veliko škodo in igralci so ogromno izgubili. *Prej dva in dvajset milijonov gledalcev, potem nenadoma manj kot dva milijona.* Po dolgem času je zdaj prejela dve vabilu, za nastop v dveh popolnoma različnih predstavah. Predstava Jaga baba je znesla jajce se bo jeseni, z odprtega prizorišča, kjer je zaradi velikega prostora igra zelo naporna, predvidoma preselila v gledališče.

Neizogibno ja bilo vprašanje o vlogi v znanem slovenskem filmu Cvetje v jeseni, ki je, kot pravi, postal mit. Čeprav je od tega že več kot štirideset let, še vedno ne mine teden, da ji ga kdo vsaj ne bi omenil, sicer pa je bil, poudarja, film res dobro narejen. Na vprašanje o najbolj priljubljeni vlogi pove, da jih je v gledališču kar nekaj; pri filmu ji je pri srcu vloga v Cvetju v jeseni, osebno pa daje prednost vlogi v filmu Vdovstvo Karoline Žašler. In kdaj je prvič zaigrala? To je bila manjša vloga v filmu Peta zaseda, sledil je film Oxygen (1970), ki ga

je posnel Matjaž Klopčič, scenarij zanj pa je napisal Dimitrij Rupel, ki takrat še ni bil (javno) v politiki. V gledališču je prvič nastopila po drugem letniku akademije, v Mestnem gledališču ljubljanskem v predstavi *Veter* v vejah safrasa v režiji Žarka Petana, z igralcema, kot sta Janez Škof in Zlatko Šugman, s katerima je tudi pozneje ogromno delala. *Meni se je hitro zgodil uspeh, in to je po svoje zelo lepa, a tudi velik, dodaten napor, ker so me hitro začeli meriti z drugačnimi vatli, kar je bilo naporno, in stvari, ki so bile mojim kolegom odpuščene, meni niso bile. To je stimulacija in dobro, a obenem tudi neka obveznost, ki včasih ni pravična. Pove, da vzorov ni imela, je pa nekatere igralce neizmerno občudovala. V slovenskem teatru na oltar brez dvoma postavlja Dušo Počkajeva, ki je bila od boga dana in jo je popolnoma začarala v neki predstavi v gimnazijskih letih. Od velikih igralk v generaciji pred njo so tu še izjemne Štefka Drolc, Majda Potokar, Ivanka Mežan, ki jih še vedno zelo spoštuje in občuduje. Danes je generacija seveda drugačna, tudi med mlajšimi je nekaj dobrih igralk, ki jih ni imenovala, a kot pravi, jih je občinstvo prepoznalo. Na vprašanje o delu v slovenskih gledališčih odgovarja, da je zdaj neko čudno obdobje: *Na, svet se vrti, enkrat tako, drugič drugače. V Drami zadnje tri sezone nisem skoraj nič delala, sem pa z največjim veseljem delala predstave v Kopru, Kranju, Novi Gorici in Mini teatru. Skratka, bilo mi je super, ker sem se vrтела, dokler sem mogla, zelo sem menjala gledališča, a krog narediš, obstaneš nekje in vse postane preveč prepoznavno. Dobro je iti drugam in med nove energije, trenutno je bolj zunaj kot znotraj. Razlike so, in ravnino to je bil čar bivše Jugoslavije, vsak je imel neko svojo energijo in smo se dopolnjevali, odnos do igre, pristop je drugačen; ni stvar v tem, ali je lažje ali težje, drugače je, če imaš raje razgibanost, je to dobro. In prednost pri izbiranju vlog? Važno je (e, kdo dela in s kom, kaj pa je manj pomembno, pravi. Stiki z igralci iz nekdanje skupne države so občasni, a dodaja, da so presrečni, če se srečajo. Včasih so bili festivali, gledališki in filmski, veliko smo se družili in zelo je bilo fajn, nihče ni nikoli razmišljal, od kod je kdo, vsi smo bili kot ena družina.**

Mileni Zupančič smo zaželeli uspešno delo tudi v prihodnje in ji ob tej priložnosti podarili

komplet brošur iz zbirke Slovenski prispevek k županijski dediščini in, zahvaljujoč se društvu SKPD Slovenski dom iz Zagreba, tudi obsežno monografijo o slovenskih umetnikih na hrvaških odrih.

Marjana Mirković

Milena Zupančič. Foto: Marjana Mirković

15.-17. julij
Izlet v Dolomite
Planinska skupina KPD Bazovica

Planinska skupina je za poletno potepanje izbrala Dolomite v Italiji. Fotografije z izleta na Tre cime in v okolico nam je poslala Anita Hromin.

17. Julij
Kastav
Zgodba o tangu
Stefan Milenković in Marko Hatlak

V okviru prireditev Kastafsko kulturno leto je v impresivnem okolju kastavske Crevčine na odprtem potekal izreden koncert z naslovom Zgodba o tangu, na katerem sta kot solista nastopila sloviti srbski violinist Stefan Milenković in mednarodno priznani slovenski harmonikar Marko Hatlak. Spremljala ju je odlična skupina Ars tango iz Ptuja, ki jo sestavljajo Marko Korošec (kitara), Luka Herman Galser (kontrabas) in Miaden Delin (klavir) s pevcema Ano Delin (sopran) in Primožem Vidovičem (tenor) ter plesnim parom. Nastop je bil upravičeno deležen navdušenega odziva občinstva in izjemno laskavih ocen v medijih.

Kot je po nastopu povedal Marko Hatlak, je bil to prvi skupni, krstni koncert nastopajočih, ki so se za skupno predstavitev dogovorili na lanskem glasbenem festivalu na Ptuj, na katerem je nastopil tudi Stefan Milenković. Vidno zadovoljen po izvrstnem nastopu je napovedal, da bodo na Kastav še prišli.

Marjana Mirković

Izjemno glasbeni večer. Foto: Marjana Mirković

20. Julij
Filozofska fakulteta, Reka
Sporazum o sodelovanju s FF UL

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani je 20. julija 2011 podpisala sporazum o sodelovanju na področju znanstvenega in raziskovalnega dela ter izobraževanja s Filozofsko fakulteto Univerze na Reki. Sporazum sta podpisala dekan omenjene fakultete, izr. prof. dr. Predrag Šustar, in dekan Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, red. prof. dr. Valentin Bucik. Več: www.ff.uni-lj.si

20.-30. Julij
FK Color, Reka
Marija Braut, I love New York

V počastitev petdesetletnice delovanja je Foto klub (FK) Color v novih klubskih prostorih na reškem Školjčju pripravil razstavo Marije Braut. Legendarna fotografinja, katere vrsta zgodovinskih fotografij je danes v lasti številnih muzejev in galerij, se z razstavo Odsevi in sence newyorških nebotičnikov predstavlja z visoko estetiziranimi posnetki arhitekture mestnega središča, fotografirane s perspektive pešca, kot njegov foto-dnevnik, *iskren in enostaven, spontan in malce ironičen: to je torej to, same iluzije, reducirane na sence in odseve, na vrste in zmožke pravokotnih celic*, je v besedilu kataloga, prevzetem od Cro Artto kluba Zagreb med drugim zapisala Branka Hlevnjak. Na ogled je bilo trideset črno-belih fotografij velikega formata, ki so nastale med avtoričinim potovanjem v New York pred desetimi leti.

Razstavo je odprl predsednik Hrvaške fotografske zveze Ivica Nikolac, navzoče pa pozdravil tudi predsednik FK Color Rajko Đedović, ki je napisal tudi besedilo za katalog. Foto klub Color je bil ustanovljen 1961 na pobudo vidnega člana foto kluba Rijeka Ferdinanda Soprana, z željo pritegniti ljubitelje predvsem barvne fotografije. Delo kluba, ki so ga v prvem obdobju sestavljali večinoma mlajši člani, ves čas poteka na dveh ravneh, nadaljuje se delo s črno-belo fotografijo, pozornost pa obenem posvečajo tudi barvni fotografiji. V klubu so delovali tudi nekateri najvidnejši reški fotografi, in fotografije članov FK Color so tudi zato na razstavah postajale čedalje bolj prepoznavne, klub pa se je kmalu uvrstil med pet najboljših v takratni skupni državi, Jugoslaviji. Med aktivnimi člani kluba sta tudi vodja planinske skupine KPD Bazovica Darko Mohar in mentor fotografske skupine KPD Bazovica Istog Žorž.

Marjana Mirković.

Rajko Đedović in Ivica Nikolac. Foto: Marjana Mirković

Marija Braut

Marija Braut (1929) se je rodila v Celju, v Zagrebu pa živi od leta 1941. Študirala je arhitekturo, s fotografijo se ukvarja od leta 1967, sprva kot učenka in pozneje kot sodelavka znamenitega hrvaškega fotografa Toša Dabca. Prvi samostojni razstavi leta 1969 v zagrebški galeriji Študentskega centra je stredilo več kot sto samostojnih razstav, tudi v tujini, leta 2001 pa je imela veliko življenjsko retrospektivno razstavo v muzejskem prostoru Klovičevi dvori v Zagrebu. Za svoj umetniški opus je prejela vrsto nagrad in priznanj; objavila je tudi devet monografij, ki so vse razprodane.

22. julij
Mestna hiša, Opatija
365 dni riviere

Mesto Opatija, Občina Piran kot vodilni partner ter turistični društvi Opatije in Portoroža so v Opatiji slovesno podpisali sporazum o partnerstvu za projekt IPA z naslovom 365 dni riviere. Gre za pol milijona evrov vreden projekt s področja turizma, pri čemer 85 odstotkov financira EU. Mesto Opatija bo iz projekta prejelo 114.000 evrov, opatijsko turistično društvo pa dobrih 73.000 evrov. Projekt predvideva pregled položaja trga na obeh rivierah in izdelavo skupne čezmejne strategije kulturnega turizma, kar bo podlaga za poznejši razvoj programov in proizvodov kulturnega turizma. Potekale bodo delavnice o prodaji in vodenju kulturnega turizma za ciljno skupino in tudi širšo javnost, predvideni so tudi organizacija pilotnih dogodkov v obeh mestih, ciljni obisk turističnih novinarjev v obeh destinacijah in skupna sklepna konferenca, na kateri bodo predstavljeni rezultati sodelovanja v čezmejni strategiji kulturnega turizma. Vsi izvajalci teh dejavnosti bodo izbrani na javnih razpisih po pravilih javnih naročil EU.

Obali Opatije in Portoroža sta zibelki srednjeevropskega turizma, za časa avstro-ogrske in italijanske vladavine sta bili med najpomembnejšimi evropskimi kopališči oz. zdravilišči. Tradicija te organizirane dejavnosti pa sega v 19. stoletje, v Opatiji je že 166 let, v Portorožu pa 125 let. Več: www.opatija.hr.

Marjana Mirković

Predstavniki Opatije in Portoroža.

Foto: www.opatija.hr

Letošnje poletne šole v Ljubnem ob Savinji so se udeležili tudi mladi iz društev na Hrvaškem, SKD Istra iz Pulja (4) in SKD Gorski kotar iz Čabra (2). Učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine in slovenske kulture v društvih na Reki, v Pulju in Čabru Dragica Motik nam je poslala naslednji prispevek, za katerega se ji zahvaljujemo in ga v celoti objavljamo.

Poletna šola slovenščine 2011 na Ljubnem ob Savinji se je uspešno končala

Zavod RS za šolstvo že polni dve desetletji organizira Poletno šolo slovenščine v Sloveniji, namenjeno otrokom in mladostnikom slovenskega rodu, ki živijo v tujini, pokrovitelj pa je vseskozi Ministrstvo za šolstvo in šport. Do letos se je poletne šole udeležilo že več kot 1300 mladih iz različnih evropskih držav ter drugih celin, na katerih živijo Slovenci in njihovi potomci.

Poletna šola slovenščine smo izvajali že po vsej Sloveniji, v različnih regijah. Letos se je to zgodilo v Zgornji Savinjski dolini, kjer smo izpeljavo programa zaupali Osnovni šoli Ljubno ob Savinji.

Program Poletne šole slovenščine

Sestavljen je iz dveh delov; dopoldanskega, ki je namenjen organiziranemu učenju slovenščine, ter popoldanskega, pri katerem so v ospredju družabne in športne dejavnosti ter preživljanje prostega časa z vrstniki in družino gostiteljico.

Vsebine in metode dela z udeleženci so zelo pestre. Otroci so spoznavali geografsko okolje, kulturne, zgodovinske, etnološke in druge znamenitosti Zgornje Savinjske doline oz. Ljubno ob Savinji. Vse to je bilo popestrjeno s športnimi, družabnimi in razvedrilnimi dejavnostmi.

Kdo so bili udeleženci

Udeleženci, 56 otrok in mladostnikov, starih od sedem do sedemnajst let, so prišli iz Avstrije, Belgije, Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Italije, Nizozemske, Makedonije, Nemčije in Srbije. Od 23. julija do 6. avgusta so se štirinajst

dni v dopoldanskem času po štiri šolske ure učili slovenščine. Popoldneve so preživljali pri družabnih ter športnih dejavnostih pod vodstvom učiteljev in učiteljic ali pa se družili z vrstniki, pri katerih so bili nameščeni.

Letos so imeli posebno srečo, da je ravnateljica Osnovne šole Ljubno ob Savinji, g. Rajku Pintarju, uspelo v ožji okolici šole poiskati gostiteljske družine, ki imajo enako stare otroke oz. mladostnike, pri katerih so otroci iz tujine bivali vseh štirinajst dni. 5 slovensko družino so preživljali popoldneve, ki niso bili zasedeni s -šolskim- programom ali z družabnimi ter s športnimi dejavnostmi in strokovnimi izlety v okolico Ljubnega. Tako so otroci imeli veliko priložnosti govoriti slovensko tudi v t. i. prostem času in utrjevati pri pouku pridobljeno besedišče.

Osrednji cilji Poletne šole - identifikacija z okoljem in državo izvora

Udeleženci in udeleženke Poletne šole slovenščine so prinesli v skupino tudi posebnosti svojega življenjskega okolja.

Vse te informacije so lahko vodeno in neformalno primerjali, dopolnjevali in oblikovali svoja stičišča do Slovenije in drugih držav, njihovih pripadnikov oziroma svojih vrstnikov. Prvine slovenske kulture so lahko primerjali z drugimi in v interakciji z vrstniki objektivizirali svoje sodbe do drugih in drugačnih ter do sebe.

Kulturna komunikacija med udeleženci je izjemno pomembna. Vsakdo je s seboj prinesel posamezne prvine kulture svojega življenjskega okolja in vse to v interakciji z vrstniki primerjal. Vsakdo je ta stik doživljal in predeloval po svoje. Tudi s seboj je odnesel le tisto, kar je zmožal ali mu največ pomeni. Zlasti prijetna so bila doživetja, in ta veliko štejejo. Doživetja močno vplivajo na zbrane informacije o Sloveniji in slika o naši državi se pri mladem človeku izostri, postaja objektivnejša, mnogo stvari mlad človek sam prevrednoti.

To je bila tudi priložnost za razmišljanje o lastni identiteti, ki je močno povezana z družino, njeno vzgojo in s šolo, ki je opora družini. Istovetenje s skupino in narodom se v mladem človeku vtisne z besednimi sporočili in dejanji v nebesednem stiku. Otrok in mladostnik črpa iz okolja simbole, norme, vrednote in druga

sporočila, ki jih vse življenje v sebi predeluje in nadgrajuje. To mu pomaga pri odgovorih na vprašanja, kdo je, od kod prihaja, kaj naj počne v življenju, kje je njegovo mesto v ozem, pozneje tudi v širšem okolju. V tem procesu si ustvarja notranje razmerje med lastnimi zahtevami in zahtevami socialnega okolja oziroma pričakovani skupine, v katero ga z vzgojo umeščajo starši in vzgojitelji. Otrok vsa sporočila, v našem primeru kulturna oz. prvine slovenske kulture, vsrkava ter jih bolj ali manj ponotrja.

V Poletni šoli slovenščine je otrok zelo dovzeten za prvine slovenske kulture, ker je za krajše obdobje iztrgan iz okolja, v katerem stalno živi, in postavljen v novo okolje. Zato razlike intenzivno zaznava, vzgojitelji in učitelji pa jih nanje tudi formalno opozarjajo in tako prvine slovenskega kulturnega izročila načrtno ozaveščajo.

Neposredni stiki mladih z okoljem izvora svojih staršev ali prastaršev imajo izjemen pomen za oblikovanje lastne samopodobe. To je poleg družinske vzgoje izjemno pomembno za oblikovanje lastne odločitve o tem, kaj je sam, kaj je njegovo, naše, vaše, s čim se lahko identificira ... Med udeleženci iz različnih držav se spletajo osebne vezi in ohranjajo veliko let. Mnogi izražajo željo po ponovnem srečanju v Sloveniji ali v svojih državah.

Vloga strokovnega osebja pri izvajanju programa Poletne šole slovenščine

Učitelji in vzgojitelji, ki delajo z otroki in mladostniki, imajo izjemno pomembno vlogo. Ničesar jim ne smejo vsiljevati, ne pri pouku in ne pri drugih dejavnostih. Pomembno je, da so dobri pedagogi in didaktiki, da znajo prisluhniti mladim, da zaznavajo njihove potrebe in jih primerno usmerjajo pri učenju slovenščine, spoznavanju slovenske kulture in ohranjanju slovenstva. Tako jim omogočijo, da na sebi najprimernejši način napredujejo v učenju in v sebi začutijo željo po stiku s slovenskim jezikom in slovenstvom.

Koliko smo bili vsi vpleteni v pripravo in izpeljavo programa Poletne šole slovenščine res uspešni, bo pokazala prihodnost. Prav ti mladi bodo to prihodnost ustvarjali in v njej živeli. Upajmo, da v mirnem in spoštljivem sožitju različnih.

Prav zato je bivanje udeležencev pri slovenskih družinah velika vrednota tudi letošnje Poletne šole slovenščine. Med domačini oz. gostitelji in otroki iz tujine in njihovimi družinami so se spletile prijateljske vezi. Želimo si, da bi stiki slovenskih otrok in mladostnikov oz. potomcev Slovencev, ki živijo v tujini, ostali živi tudi v prihodnje.

Cilji so doseženi

Program Poletne šole slovenščine smo sklenili s tradicionalno kulturno prireditvijo, na kateri so nastopali vsi otroci, udeleženci Poletne šole slovenščine. Na izviren, zanimiv, igriv in zabaven način so staršem v slovenščini predstavili, kaj vse so se učili, spoznavali oziroma doživljali.

Cilji Poletne šole slovenščine, zaradi katerih Slovenija oz. Ministrstvo za šolstvo v celoti poravnava vse stroške organizacije, priprave in izvedbe programa, so bili v celoti doseženi.

Otroci in starši so bili zelo zadovoljni s programom Poletne šole in si ob slovesu zaželeli ter nas, organizatorje in izvajalce, prosili, da bi to dejavnost nadaljevali v prihodnje. Dragica Motik, Zavod RS za šolstvo

Pri stopu Rinka v Logarski dolini. Arhiv Dragice Motik.

24. Julij
Mestna hiša, Omišalj
Razstava Ane Zupanec Sodnik

Kulturno dogajanje v mestecu Omišalj na otoku Krku je poleti obogatila razstava slovenske slikarke Anice Zupanec Sodnik (1892-1978) v galeriji mestne hiše. Na ogled so bile slike, nekatere prvič javno razstavljene, iz družinske zbirke v vili Sodnik v Omišlju ter tamkajšnje cerkve svetega Nikole, ki jo krasi oltarna slika te slovenske umetnice, in župnišča, ki hrani njen portret nadškofa Jadrinčiča. Med motivi enaindvajsetih razstavljenih del na razstavi, ki jo spremlja tudi izčrpen katalog, prevladujejo portreti, krajine in tihožitja, zlasti s cvetjem, ustvarjena v olju in akvarelu.

Njena družina živi v Sloveniji, vendar večji del leta preživlja v Omišlju, zato so se njeni člani radi potrudili in pomagali, da so slike Anice Zupanec Sodnik na ogled v Omišlju, kar je bil tudi osrednji kulturni dogodek letošnjega poletja. Organizator razstave Anice Zupanec Sodnik je Center za kulturo Občine Omišalj, dogodek pa je zbudil zanimanje tudi med turisti. Kot je ob tej priložnosti med drugim poudaril omišaljski župan Tomo Šparožič, je razstava pravo odkritje in počastitev spomina na someščanko, ki je dolga leta neopazno in neutrudno ustvarjala (tudi) v Omišlju. Razstavo je postavil reški profesor likovne umetnosti Theo de Canziani Jakšič, tudi avtor kataloga.

Pričakovati je, da se bosta vabilu za postavitev razstave odzvali tudi društvi na Reki in v Zagrebu in tako morda spodbudili tudi pripravo monografije.

Marijana Mirković

Anica Zupanec Sodnik, Avtoportret. Iz kataloga.

Iz kataloga

Anica Zupanec Sodnik je ena najpomembnejših slovenskih, lahko pa rečemo tudi hrvaških slikark, saj je živelna na Sušaku in predvsem v Omišlju.

Rodila se je v premožni meščanski družini v Ljubljani. Svojo nadarjenost je izrazila že v zgodnji mladosti in kot ženska je imela redko priložnost za izjemen umetniški poduk in da uspešno razvija izobraževanje na področju slikarstva ter ustvari izreden likovni opus. Njen prvi učitelj slikanja je bil Peter Žmitek, zatem je obiskovala znamenito slikarsko šolo Riharda Jakopiča. Leta 1911 se je vpisala na žensko Umetniško akademijo v Münchnu in zatem v Pragi. Po izobraževanju na teh prestižnih akademijah se je leta 1913 vpisala na mednarodno Umetniško akademijo v Firencah. Kot akademska slikarka je v Ljubljani in Omišlju ustvarila vrsto izjemen umetniških del in že v času življenja dobila vzdevek -ženski Jakac-. Leta 1976 je postala izredna članica slovenske Akademije znanosti in umetnosti.

DOGODKI AVGUST

6

24. avgust
Postojna, SAŽI
Zmaj 'ma mlade
Ivana Postić in Matej Vočanec

V okviru prireditve Zmaj 'ma mlade sta se z razstavo skulptur predstavila absolventa kiparstva na akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, Ivana Postić z Reke in Matej Vočanec. Na ogled so bile v avli Inštituta za raziskovanje krasa znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Postojni. Ivana Postić in Matej Vočanec samostojno in skupinsko razstavljata od leta 2001, v tem času pa sta se večkrat predstavila tudi v tujini (Hrvaška, Italija, Avstrija). V zadnjem letu sta svoja dela povezala v razigrane skupne kompozicije, s katerimi skušata vzdigniti razpoloženje turobnega vsakdana.

15. poletni kulturni festival Zmaj 'ma mlade organizira Zveza društev Mladinski center Po-

stojna pod pokroviteljstvom Kluba študentov občine Postojna in Pivka ter Občine Postojna. Festival je kolaž različnih kulturnih dogodkov, s katerimi želi organizator izboljšati poletno kulturno ponudbo v mestu. Festivalске prireditve so v celoti brezplačne in potekajo na različnih prizoriščih v Postojni. Več: www.zmaj-ma-mlade.com
 Marjana Mirković

Matej Vočanec in Ivana Fostič.
 Foto: www.zmaj-ma-mlade

27.-28. avgust
 Dobruča, drugič

Pred leti sem si zamislila še en pohod na Dobručo. Takrat, pred leti, zaradi dežja, megle in oblakov še svojih kolen nisimo videli, torej je bila od „balkona Gorenjske“ samo čudovita planinska kočica in nad vse prijazna oskrbnika. Pa še vsi smo bili mokri. Kljub vsemu nam dobre volje ni zmanjkalo in imeli smo se čudovito.

Ob sedmih zjutraj pa se nas je tokrat zbrala majhna, enajstčlanska „ekspedicija“. Tokrat ni deževalo in veselilo nas je, da se bomo v hribih malo ohladili. Ob devetih smo že bili na Bistriški planini, parkirali avtomobile in odšli

proti vrhu. Dionis je odšel naprej, njegov cilj pa je bila Begunjsčica. Verjetno bo prišel ob osmih zvečer. Cela ekipa je odrinila v breg. Jaz sem opešala. Ivo in jaz sva si izbrala bolj senčno pot po gmajni navzgor - levo, desno ... počasi ... levo, desno, po listju in koreninah. Prehiteli so naju trije Angleži, ki so prišli z Jezerskega, prek Storžiča, Dobruče ... Njihov cilj je bil Triglav. Gospodje so bili utrujeni in vztrajni. „Še malo, smo pod kočo, še tisti dve smreki ... pa sva na cilju.“ In res, prikazala se je majhna lesena kočica, pa ni bila ta prava.

Nato čez planino, mimo krav, s katerimi se je naša Anita šla „foto session“ - komaj sva jo spoznala s klobukom na hrbtu. In potem cilj, voda, pivo in nasmejani obrazi.

„Balkon Gorenjske“ še ni pokazal vsega, kar zmore, vreme je bilo megličasto, komaj sta se v daljavi videla Babji zob in Blejsko jezero. Triglav se je zavil v oblak. V dolini se posamično vidi od Kranja prek letališča do Bleda. Takšni „zeleni televiziji“ hitro menjaš programe, samo glavo obračaš.

Ulilo se je, prikazala se je mavrica in zapihal je mrzel veter.

Večerji se danes lahko posvetim, kajti tisto, kar smo jedli, lahko komaj danes komentiram. Porcije so bile ogromne, hrana zelo okusna in potem smo izvedeli, da lahko naročimo malo porcijo, ki pa je tudi ogromna. Pekli so jabolčni zavitek. Pet se nas je najedlo od porcije sirovih štrukljev. Po osmi uri je prišel Dionis, žejen, lačen in zelo utrujen, saj je hodil več kot deset ur. Pa še dež ga je zmočil. Vendar je bil zadovoljen s svojo uspešno hojo. Z balkona se je lepo videl ognjemet na Blejskem jezeru. Spali smo v prikupnih sobicah in spodili utrujenost.

Za zajtrk pa pehtranova potica in kavica. Jutro je bilo mrzlo. Končno so prišli še Zdenka, Jasna in Marino. Prebrisan Marino je našel še krajšo pot na Dobručo. Avto so parkirali v Srednji vasi, cesta je dober makadam, od koder je pol ure hoje. Še sprehod na vrh Dobruče, od koder je razgled še na Karavanke in Stol.

Za kosilo smo naročili polovične porcije, a so bile kljub temu ogromne. Poslovali smo se od Milana, Jane, Jožice, Domna ... in objubili, da še pridemo, pa četudi iz Srednje vasi, in se od-

pravili domov. Pozabili smo narediti nepozabno skupinsko sliko z domačini. Pa saj jih bomo nosili v srcu in mislih. Še en razlog, da gremo na Dobrčo.

Jasna Zazijal · Marušič

Koča na Dobrčah v večerni sarki. Foto: Anita Hranjiv

9

GORSKI KOTAR

7. avgust
Mrkopalj

Teraj kuca! Dok polka zviira, i pod puca!

Ob vznožju smučišča Čelimbaša je v sončnem poletnem popoldnevu potekala 9. revija harmonikarjev na diatonični harmoniki (na heligonki, frajtonarici) in manjših instrumentalnih skupin Gorskega kotarja, ki z dobro organizacijo in množično udeležbo postaja čedalje pomembnejša prireditev. Spremljalo jo je več sto gledalcev in turistov, ob veselih zvokih in dobro razpoloženi so se marsikateri tudi zavrtili. Pokrovitelji dogodka, ki je lepo popestril poletno turistično ponudbo na tem območju, so hrvaško ministrstvo za kulturo, upravni oddelek za izobraževanje, kulturo in šport pri Primorsko-goranski županiji, Mesto Delnice, Občina in turistično društvo Mrkopalj in pizzeria Tilia, medijski pokrovitelj pa Radio Gorski kotar. Organizator revije je društvo Glasbena srečanja Gorskega kotarja iz Delnic, katerega predsednik je znani goranski novinar in književnik Davor Grgurić, ki je tudi večiče in duhovito povezoval celoten program. Izrazil je posebno zadovoljstvo, ker so se na odru zvrstili posamezniki in manjše glasbene skupine vseh generacij, od štiriletne pevke do instrumentalistov v osemdesetih letih. Kar nekaj je bilo

tudi mladih in kaže, da se tudi med njimi prebujajo zanimanje za frajtonarico, ki je pomemben del krajevne dediščine. Tudi ta dogodek je gostil več nastopajočih in obiskovalcev iz Slovenije, ki so poskrbeli za mednarodno raven. Znova se je potrdilo, da pesem res združuje, in na najboljši način krepi medsebojne stike ter prispeva k ohranjanju skupnega izročila. Med nastopajočimi je posebno dolg aplavz navdušenega občinstva za svoje igranje prejela gostja iz Slovenije, devetnajstletna vzgojiteljica in študentka predšolske vzgoje iz Dolenje Dobrave pri Gorenji vasi Ana Potočnik.

Marjana Mirković

Ana Potočnik. Foto: Marjana Mirković

15.-20. avgust
Palčava šiša. Plesce
Etnološka delavnica

Etnološka zbirka rodbine Čop Palčava šiša v vasi Plešce ima poglavitno vlogo pri ohranjanju in promociji tamkajšnje bogate kulturne dediščine, ki je stoletja povezovala ljudi na obeh straneh mej. Prizadevni vodja te zbirke Marko Smole je tudi letos organiziral etnološko delavnico, tretjo po vrsti, na kateri zbirajo krajevno gradivo in skušajo pripeljati ljudi, ki se ukvarjajo z raziskovanjem ljudskega izročila. Tema letošnje delavnice so bili kraji, ki ležijo ob starih poštnih poteh, ki so vodile skozi te kraje v osemnajstem in na začetku devetnajstega stoletja. Zanimive so predvsem zato, ker so speljane po trasah starih trgovskih karavanških poti, ki so čez te kraje potekale od srednjega veka. Ena pot je šla ob levem bregu Čabranke, druga pa iz Prezida, čez Tršice in Gerovo proti

Reki. V času večjega razvoja v devetnajstem stoletju so ti kraji ostali na obrobju, zato se je obdržala stavbna, a tudi nematerialna dediščina. K sodelovanju so tudi tokrat povabili mlade strokovnjake in raziskovalce, sodelovali so domačini, študenta Vlatka Janjič in Tomislav Čop, predavanji sta imela Jože Ožura in Alenka Weber, iz Slovenije pa so se tokrat odzvali muzikologinja dr. Urša Šivic, ki je raziskovala glasbeno izročilo, jezikoslovec in dialektolog dr. Matej Šekli, ki ga je zanimalo domače narečje, etnokoreolog Tomaž Simetinger pa je raziskoval ples in vodil plesno delavnico. Ta je po predstavitvi knjige *Hišna imena in vzdevki* v župniji Tršče avtorja Slavka Malnarja v sproščenem in vedrem razpoloženju sklenila četrtkov večer. V vselem ritmu in ob spremljavi harmonike, ki sta jo raztegnila Matija Turk in Peter Vendramin, se je z velikim navdušenjem zavrtele devet parov, ki so sledili navodilom vodje in plesalke Mete Ožura iz veteranske plesne skupine Cof, ki jo sestavljajo nekdanji plesalci folklornih skupin Emona, Marolt in Rožanc. Raziskovalni teden se je končal v soboto s pohodom in mašo na Sveti gori s pleškim in osilniškim župnikom ter s sejmom domačih izdelkov in predstavitvijo delavnice, z dramskim nastopom v narečju, ob domači glasbi in jedalji na prireditvi na trgu pred pleško cerkvijo. Potek delavnice bo skupaj z zbranim gradivom tudi tokrat predstavljen na posebni razstavi v obnovljenem Palčavem skednju, pa tudi v okviru celotne predstavitve krajevne dediščine na občasnih predavanjih po Hrvaškem in Sloveniji, je še napovedal Marko Smole.

Marijana Mirković

Dr. Matej Šekli in dr. Urša Šivic. Foto: Marijana Mirković

Zhvalna plesna delavnica. Foto: Marijana Mirković

18. avgust

Hišna imena in vzdevki v župniji Tršče

Enega izmed večerov etnološke delavnice je izpolnila predstavitev knjige *Hišna imena in vzdevki* v župniji Tršče, ki jo je v slovenščini napisal Slavko Malnar, odličen poznavalec krajevne zgodovine z bogatim in nagrajevanim opusom desetih knjig na to temo, predvsem o čabranskih priimkih, govoru in zgodovini.

Knjigo je izdal Svet slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije v sozaložništvu s čabransko podružnico Matice hrvaške, katere predsednik Ivan Janež je tudi njen glavni urednik. Skupaj z avtorjem sta knjigo predstavila v salonu Palčave šiše, v imenu založnika pa je navzoče pozdravila tudi urednica Kažipota.

Knjiga *Hišna imena in vzdevki* v župniji Tršče prinaša tudi vpogled v razvoj kraja, katerega prvi zapis sega v leto 1659, župnija, danes del mestne občine Čabar, pa je bila ustanovljena 1807 in ima 480 hišnih števil. V prometno odročnem kraju je bilo prebivalstvo tesno in rodbinsko povezano s prebivalstvom na levem bregu Čabranke: skoraj enaki so govor in običaji, pa tudi priimki in osebna imena, ki skupaj s hišnimi imeni kažejo, da je bilo začetno naseljevanje kraja v glavnem z območja nekdanje Kranjske. Hišna imena so stara kot osebna imena in veliko starejša od priimkov, ki so pogosto nastali prav iz vzdevkov. Uradni dokumenti jih ne omenjajo, zapisana v knjigi pa hranijo tudi spomin na čase, ko so domačije preživljale številne družine, zahvala pa gre ženskem delu na skopi zemlji, in možem, ki so bili na delu v fu-

žinarstvu, rudarstvu ali gozdarstvu. Danes kraj izumira. Avtor delo končuje z grenkim spoznanjem, da je vse več hišnih imen brez prebivalcev, knjiga pa - za številne trstjarske domačije - ostaja edino pričevanje o njihovem obstoju. *Marjana Mirkovič*

Urednik Ivan Janež in avtor Slavko Malnar.
Foto: Marjana Mirkovič

20. avgust Čabar Obisk iz Grosuplje

Člani Kulturnega društva sv. Mihaela iz Grosupljeja so poletni vrnili obisk Čabru, skupino sta vodila zakonca Jakob Mueller in dr. Jožica Narat. Goste so ob prihodu sprejeli predsednik čabranske podružnice Matice hrvaške Ivan Janež ter književnika Slavko Malnar in Zlatko Pochobradsky. Dobrodošlico v imenu vseh jim je izrekel Slavko Malnar in jih na kratko seznanil z zgodovino Čabra, zatem pa so si ogledali domoznansko zbirko v dvorcu Zrinskih ter pot nadaljevali v Plešče. Tam so pridružili tradicionalnemu pohodu na Sveto goro, župnik Josip Malnar pa je opoldan daroval sveto mašo ob pomoči grosupeljskega župnika Janeza Šketa.

Pred vrnitvijo so se ustavili še v Trčcu, kjer so jih znova sprejeli Ivan Janež, Slavko Malnar in Zlatko Pochobradsky; ta je Jakobu Muellerju podaril več svojih pesniških zbirk. Ivan Janež je gostom podaril del knjižne odličje Matice hrvaške, Slavko Malnar pa knjigo 200 let župnije svetega Andrije apostola v Trčcu in Hišna imena in vzdevki v župniji Trče.

Srečanje je znova pokazalo, da takšni stiki krepijo prijateljstvo med ljudmi in kažejo, da na obeh straneh meja obstaja naklonjenost.

Marko Smole, prevod Marjana Mirkovič

Čitalnica na Milanovem Vrh: po sledih neke razglednice

Gorski kotar je majhno okolje, vselej ob strani -velikih dogajanj-. Tako je bilo včasih, tako je tudi danes, ko je sodobna avtomobilska cesta postala -najkrajša povezava Zagreba z morjem-, a tudi pustila ob strani velik del Gorskega kotarja, obsojenega na počasno izumiranje. Obveljalo je mnenje, da življenje v Gorskem kotarju nima enake kvalitete in ne ponuja številnih možnosti kot življenje v mestu. Vendar je res tako? Ni, kajti tudi življenje v odročnih krajih je lahko na zavidanja vredni kulturni ravnini. Učitelji v Gorskem kotarju so od nekdaj izvrstno opravljali svoje delo, zato je bilo tu veliko število pismenih ljudi, ljudi, željnih knjige in znanja. Stopnja nepismenih v Gorskem kotarju je bila na začetku 20. stoletja izjemno nizka, številna naselja so imela vsega skupaj peščico nepismenih, so pa tudi zaselki, v katerih že v tridesetih letih 20. stoletja ni bilo nepismenih. Velik del Hrvaške, pa tudi drugih evropskih držav, tega do danes ni dosegel. Zanimivo je, da je najboljši uspehe pri opismenjevanju imel goranski kraj, ki je najbolj oddaljen - čabranski kraj. V Čabru je bila leta 1871 z veliko ljudsko veselico odprta čitalnica. Po danes znanih podatkih je bila to najstarejša čitalnica v Gorskem kotarju in Čabranu so nanjo upravičeno ponosni. Od takrat pa vse do danes se je v čabranskem kraju obdržala tradicija čitalnic, ki so sčasoma prerasle v knjižnice. Prebivalstvo čabranskega kraja se lahko pohvali z velikim številom čitalnic in knjižnic - spet največjim v Gorskem kotarju -, ki so delovale v njihovem rodnem kraju. To so bile ljudske čitalnice in knjižnice, šolske knjižnice, zadružne, gasilske, cerkvene ... Bilo pa je precej tudi zasebnih knjižnic, katerih lastniki - družine Vilhar, Ghyucz, Čop, Ožbolt, Lipovac - so posojali svoje knjige tudi drugim krajanom. V vrsti čitalnic čabranskega kraja sta s svojo tragično usodo izpostavljeni dve, čitalnica v Lividragi in čitalnica na Milanovem Vrh. Obe naselji sta se razvili v gozdu, ob žagah, ki so na začetku dvajsetega stoletja proizvajale lesen gradbeni material za izvoz. To so bila velika naselja, s številnimi stanovanjskimi hišami za družine delavcev na žagi in s potrebnimi sprememljivimi vsebinami: pošto, gostilno, trgovino in - čitalnico, čitalnice so

izvrstno delovale najmanj deset let, zatem pa je leta 1942 italijanska okupatorska vojska do temeljev požgala obe naselji, ki po vojni nista bili obnovljeni. V ognju so izginile tudi delavske čitalnice in z izjemo nekaterih ustnih pričevanj je o njih ostalo bore malo podatkov. O čitalnici v Lividragi vemo nekoliko več, ker so ohranjena njena Pravila, za čitalnico na Milanovem Vrhu pa se vse do danes ni z gotovostjo vedelo, ali je sploh obstajala. Ta dvom je odpravila usoda sama. Maja 2011 sem pri zbiranju gradiva za svoje raziskovanje zgodovine goranskih knjižnic na spletnih straneh naletela na razglednico Milanovega Vrha, napisano v slovenščini in poslano leta 1928 v Slovenijo. Razglednica mi je pritegnila tolikšno pozornost, da sem jo takoj odkupila od lastnika in za prevod zaprosila urednico Kažipota. Z njeno pomočjo sem prišla do zanimivih podatkov o čitalnici z Milanovega Vrha. Pošiljatelj je namreč na fotografiji označil, kaj je v kateri hiši, in tako za zadnjo hišo levo preberemo napis »čitalnica«. Iz besedila na hrbtni strani tudi izvemo, da je posnetek star dvajset let in nekatere druge, tu nepomembne družinske podatke. Ta razglednica je izjemno pomembno odkritje za zgodovino goranskega in hrvaškega knjižničarstva, saj gre za prvi pisani dokaz o obstoju in delu čitalnice na Milanovem Vrhu, poleg tega smo dobili tudi fotografijo zgradbe, v kateri je delovala. Čitalnico z Milanovega Vrha lahko zdaj enakopravno postavimo ob bok drugim čitalnicam čabranskega kraja in bo ostala v spominu kot kulturno središče, katerega pisno pričevanje je preživelo fašistično nasilje in uspešno prispelo v naše roke. Ta razglednica je tudi dokaz, da kulturno življenje lahko kipi tudi sredi gozda, kadar so tam ljudje, žetjni knjige.

Mag. Karmen Delač Petković, prevod Marjana Mirkovič

Razglednica kot pričevanje. Arhiv avtorice.

2. september, 20.00
HKD na Sušaku, Reka

Festival Zoom

Janez Janša, Janez Janša, Janez Janša

Več nas bo, prej bomo na cilju

V okviru letošnjega festivala Zoom bo v Hrvaškem kulturnem domu na Sušaku gostovala tudi dokumentarna predstava z naslovom Več nas bo, prej bomo na cilju. Avtorji so trije umetniki z imenom Janez Janša (Emil Hrvatin, Žiga Kariž in Davide Grassi), performer in dokumentarist je Dražen Dragojević.

Več: www.maska.si

7. september-3. oktober

Pretorska palača, Koper

Arheologija prihodnosti, razstava

Grožnjan, istrsko mesto umetnikov

V Pretorski palači bo odprta razstava z naslovom Arheologija prihodnosti. Na ogled bodo dela akademske slikarja Roka Zelenka in italijanskega slikarja Glampietra Vianella Casisa, predstavljena pa bo tudi knjiga, ki jo je Rok Zelenko napisal o Grožnjanu, njegovi preteklosti in slovenski likovni koloniji, ki ga je sooblikovala v umetniško mesto.

Marjana Mirković

Tabella con la struttura storica. Il suo profilo era quello di un villaggio della costa.

Arheologija prihodnosti / Archeologia dell'avvenire

**GLAMPIETRO VIANELLO CASISA
ROK ZELENKO**

in collaborazione con il Comune di Grožnjan

**GROŽNJAN ISTRSKO MESTO UMETNIKOV
GROŽNAN A CITTA' ISTRANA DEGLI ARTISTI**

Vabilo na razstavo je oblikoval Rok Zelenko.

10. september, 12.00
Golac - Vodice
Čičarija, odprta meja

V organizaciji občin Lanišče, Hrpolje-Kozina in Dolina (San Dorligo delle Valle) bo na cesti Golac-Vodice dvignjena rampa in potekalo bo srečanje županov, Nevena Mikša in Zvonka Benčiča Midreta ter županje Fulvie Premulin, ki se bo pozneje s kulturnim programom neuradno nadaljevalo v Vodících.

10. september, 20.00
Kulturni dom, Ravna gora
Festival komorne glasbe

V okviru 8. Festivala komorne glasbe v Ravni gori bo violinist Zdravko Plešić nastopil na samostojnem koncertu. Na programu bodo dela Paganinija.

Zdravko Plešić. Osebni arhiv.

11. september
Bazovica 2011, Italija
Pohod

Planinska skupina KPD Bazovica se bo tudi letos udeležila pohoda, organiziranega v okviru letošnjega programa Bazovica 2011.

15. september
SSK, Ljubljana

V dvorani Svetovnega slovenskega kongresa se bosta predstavili društvi SKD Groski kotar in Slovenski dom KPD Bazovica. Odprti bosta razstavi mladega goranskega slikarja Damijana Kovača in fotografske skupine KPD Bazovica.

Vatilo

23. september
Etnosmotra, Reka

Letošnjo prireditev Etnosmotra na Reki bo 23. septembra napovedalo omizje na temo manjšinskih pravic.

24. september (predvidoma)
Hahlič

Izlet planinske skupine KPD Bazovica bo potekal skupaj s planinskim društvom RTV Slovenije.

28. september
SKD Istra Pulj
Istrske inspiracije
Grožnjan, Istrsko mesto umetnikov

V galeriji SKD Istra v Pulju bo predstavljena knjiga o Grožnjanu avtorja akademskega slikarja Roka Zelenka in odprta razstava njegovih del z naslovom Istrske inspiracije. O knjigi in avtorju bo spregovorila umetnostna zgodovinarica Narcisa Bojšec. Marjana Mirković

NESPREGLEDANO

Hrvatom več pravic kot drugim?

Uvodnik Novega lista z dne 3. avgusta izpod peresa Sanje Modrić (Ali naj bi Hrvati imeli več pravic kot drugi?) omenja podatke iz ankete v okviru obsežne terenske raziskave, ki jo je naročila SDP (Socialno-demokratska stranka). Ta med drugim kaže neverjetno neinformiranost, zablode, zaprtost, predsodke in stališča, ki jih je zdavnaj povozil čas: kar štirideset odstotkov polnoletnih oseb je prepričanih, da bi Hrvati morali imeti večje zakonske pravice kot pripadniki narodnih manjšin, tri odstotke več meni, da je tradicija hrvaškega naroda bogatejša od drugih, še za odstotek pa je večji delež tistih, ki - po vseh obtožnicah in obsodbah - so še naprej prepričani, da med domovinsko vojno na Hrvaškem hrvaški vojaki niso zakrivali vojnih zločinov. Izhod iz poraznega stanja, ki ga avtorica pripisuje sistemu izobraževanja, političnim elitam, cerkvi in družbenim ustanovam, je mogoče le z resnimi, širokimi in vztrajnimi politikami in kampanjami, za kar bo potrebno veliko časa in pameti. V državi, v kateri ponekod polovica volivcev ni seznanjena ne le z demokratičnimi standardi sodobnih družb, temveč tudi s temelji ustavnega sistema lastne države, bodo bližnje volitve vsekakor velik izziv za vse stranke in politike. Šokantni podatki pa so izziv tudi za vse novizvoljene manjšinske organizacije, od svetov in predstavnikov do Sveta za narodne manjšine RH in saborskih poslancev.

Marjana Mirković

slovesno odprla nove poslovne prostore kluba, ki bodo, kot je zapisano na spletni strani veleposlaništva, precej olajšali njegovo delovanje in tudi delovanje slovenskih podjetij v hrvaški prestolnici. Veleposlanik RS v RH Vojko Volk je ob tej priložnosti med drugim izrazil zadovoljstvo, da bosta tako zagotovljena normalno delo kluba in poslovna pisarna, na voljo članom in tudi slovenskim podjetjem, ki na hrvaški trg prihajajo prvič. Za pomoč pri pridobitvi prostorov se je zahvalil podjetju Mercator, glede gospodarskega sodelovanja med državama pa je poleg slovenskih investicij v Tuhlju in Gospiću omenil ugodne rezultate gospodarske menjave v prvih mesecih letos v primerjavi z enakim obdobjem lani. Informacije o klubu so na spletni strani www.poslovniklub-shg.hr, med novicami pa velja omeniti napoved, da bo v kratkem objavljena informacija o možnostih za pridobitev nepovratnih sredstev iz evropskih skladov na Hrvaškem.

Marjana Mirković

Levstikova nagrada za življenjsko delo
Svetlana Makarovič in Kostja Gatnik

Levstikovi nagradi za življenjsko delo sta 7. junija prejela Svetlana Makarovič za pisateljski in Kostja Gatnik za ilustratorski opus.

Svetlana Makarovič se je že s prvo zbirko pravljic za otroke in mladino Miška spi predstavila kot zrela in suverena pripovednica in za njo leta 1973 prejela malo Levstikovo nagrado. Prejela jo je tudi leta 1975 za nabor knjig, med katerimi je bila tudi letos na novo izdana znana in priljubljena Pekarna Mišmaš. Po mnenju komisije je Svetlana Makarovič s svojim značilnim slogom slovensko mladinsko književnost obogatila z izvirno različico sodobne živalske pravljice, po kakovosti povsem primerljive z najvišjimi svetovnimi dosežki. Po razglasitvi nagrade je pisateljica povedala, da ostaja vselej ista oseba. -V prejšnjem sistemu nisem nikoli pisala partizanskega kiča kot nekateri, ki danes pišejo katoliški kič, ampak to se mene ne tiče. Jaz grem svojo pot in moram biti vedno sama sebi podobna, ker je prva dolžnost človeka, da je vreden samega sebe in svojih talentov,- je dodala.

Kostjo Gatnika, ki je Levstikovo nagrado za izvirne ilustracije prejel že leta 1982, z Mladin-

AKTUALNO

Poslovna zgradba, Savska 41
(Zagrebčanka), Zagreb
Poslovni klub slovenskih in hrvaških
gospodarstvenikov

Veleposlaništvo Republike Slovenije v Zagrebu in Poslovni klub slovenskih in hrvaških gospodarstvenikov Zagreb sta v stolpnici Zagrebčanka, v kateri je bila nekoč Ljubljanska banka in pozneje veleposlaništvo RS v RH, 1. junija

sko knjigo povezuje na desetine knjig, za katere je prispeval ilustracije. Številna dela ga postavljajo za enega izmed stebrov slovenske ilustratorske tradicije. Priznani likovnik nagrado jemlje kot priznanje za svoje dozdajšnje delo. –Dobro je, da drugi v nečem, kar človek počne, najdejo vsaj malo veselja, če že ne koristi,– je Gatnik, ki je lani prejel tudi Prešernovo nagrado za življenjsko delo, povedal po razglasitvi. Povedal je še, da se pri svojem delu ne drži kalupa in da vsako stvar zagradi in rešuje po svoje. Več: www.rtsvlo.si
Marjana Mirković

Marjetica Potrč v svetovnem umetniškem vrhu

Ameriški tednik Newsweek je na tretje mesto lestvice desetih najpomembnejših sodobnih umetnikov na svetu, takoj za britansko konceptualno umetnico Gillian Wearing in ameriškim vizualnim umetnikom in skladateljem Christianom Marclayem, uvrstil slovensko umetnico Marjetico Potrč. Marjetica Potrč, rojena leta 1953 v Ljubljani v družini pisateljev Ivana Potrča in Branke Jurca, je diplomirala na fakulteti za arhitekturo, nato pa na likovni akademiji v Ljubljani opravila še diplomo iz kiparstva in kiparsko specialko pri prof. Luju Vodopivcu. Od 1990 do 1993 je prebivala v ZDA, leta 2000 pa s štipendijo Philipa Morrisa v Berlinu. Njena dela se lahko razdelijo v tri skupine: ključni del njenega ustvarjanja so terenski projekti, v okviru katerih skupaj z lokalnim prebivalstvom iz urbanih sosesk po svetu ustvarja pripomočke, ki jim lahko vsaj nekoliko olajšajo vsakodnevno življenje. Ustvarja tudi arhitekturne študije, s katerimi terensko delo prestavi v galerije, ter risbe, ki dajejo poetičnih pridih. Marjetica Potrč ni le umetnica, marveč je tudi popotnica, raziskovalka in aktivistka, ki ji je mar za trajnostni razvoj. Prejela je prejela številne, tudi prestižne nagrade - leta 2000 je dobila mednarodno nagrado za sodobno umetnost Hugo Boss, ki je vključevala tudi osebno razstavo v Guggenheimovem muzeju v New Yorku -, predstavila se je na vrsti samostojnih in skupinskih razstav doma in po svetu, med drugim na Benškem bienalu, bienalu v Sao Paulu in na razstavi Kiparski projekti v Muenstru 1997. Več: potrc.org, www.mladina.si, www.wrtvslo.si
Marjana Mirković

Štipendija za kandidate iz zamejstva

12. avgusta je izšel razpis za štipendije za diplomski študij za kandidate iz zamejstva. Rok za kandidate, ki prvič uveljavljajo pravico do štipendije, je 20. september, za štipendiste, ki že imajo dodeljeno pravico do štipendije po tem programu, pa 30. september. Informacije: v okviru projekta Slovenska informativna točka Si-T, gsm: 091 593 6086.
Več: www.sklad-kadri.si

IN MEMORIAM

Ivanka Mlinarevič (1924-2011)

V Lovranu je 17. julija v 88. letu starosti umrla rojakinja Ivanka Mlinarevič, rojena Štefančič. Ivanka Mlinarevič se je rodila 1. maja 1924 v Tržiču, v Lovran pa se je z družino priselila na začetku šestdesetih let preteklega stoletja. Ko so se leta 2004 na ponovljenih prvih volitvah za manjšinsko samoupravo rojaki v tem mestecu samoorganizirali, je bila med predlaganimi kandidati tudi Ivanka Mlinarevič in postala članica Sveta slovenske narodne manjšine Občine Lovran v prvi sestavi. Ravno tako je bila od samega začetka tudi članica Slovenskega kulturno-prosvetnega društva Snežnik, ustanovljenega leto dni pozneje, v njem pa se je po svojih močeh rada udeleževala vseh srečanj.

Ivanko Mlinarevič je pokopana v družinski grobnici na mestnem pokopališču v Lovranu.
Marjana Mirković

Josip Bobi Marotti (1922-2011)

V Zagrebu je 24. julija v 89. letu starosti umrl veliki gledališki, filmski in televizijski igralec Josip Bobi Marotti, legenda hrvaškega odra, rojen v Mariboru.

Josip Bobi Marotti je bil eden izmed ustanoviteljev zagrebškega dramskega gledališča Gavella, igral pa je tudi v skoraj 40 filmih in številnih televizijskih nadaljevanjih.

Leta 1941 se je v Zagrebu vpisal na igralsko šolo, tam diplomiral in odšel v partizane in tam igral v partizanskih igralskih skupinah, po drugi svetovni vojni pa bil član hrvaškega narodnega gledališča na Reki in v Zagrebu.

Josip Bobi Marotti je odigral več kot tristo vlog v gledališču, televiziji in na filmu, generacije otrok pa so odraščale ob njegovem glasu v risankah Smrkci, v katerih je govoril Gargamela, in Kremenčkovi, kjer je glasilke posodil Fredu. Upokojil se je leta 1980, med drugim pa je predaval igro na zagrebški akademiji dramskih umetnost. Veliko je nastopal tudi v društvu Slovenski dom v Zagrebu.

Igralec Josip Bobi Marotti je ustvaril številne nepozabne gledališke vloge, poslednjič pa je nastopil decembra 2010 v predstavi Zagrebški orkester gledališča Histrion.

Josip Bobi Marotti je v svoji dolgoletni, 69 let trajajoči umetniški karieri postal simbol zagrebškega in hrvaškega odra. Po vojni je bil premeščen v novoustanovljeno reško gledališče, kjer je na odprtju nastopal v prvi predstavi v hrvaškem jeziku (Dubravka), in o tem je v intervjuju za Novi list pred leti med drugim dejal: Reški teater je bil takrat fenomenalen! Imel je sijajno hrvaško in izredno italijansko dramo. Sam kraj mi je blizu, čeprav sem rojen v Mariboru, toda moji predniki so bili iz Kastva, pravzaprav iz Spinčičev. Prišli so iz Italije, iz Alessandrie, prvi Marotti pa je rojen je v Spinčičih leta 1702. Moj oče je namreč leta 1921 pobegnil iz Istre v takratno Jugoslavijo. Na meji so ga vprašali, kam želi iti - v Sarajevo ali Maribor, pa je moja mama - njen materni jezik je bil slovenski -, rekla Maribor. Tako sem jaz edini Marotti, rojen v Mariboru, pa pravim, da sem Štajerec. Svjetlana Hribar je v Novem

listu ob njegovi smrti med drugim tudi zapisala, da je Josip Bobi Marotti, ki je nastopal v gledališču, filmu in na televiziji še po vstopu v devetdeseta leta, napovedoval, da se bo sam umaknil, ko mu igra ne bo več šla. Smrt ga je prehitela, zapustila nam je le spomin na resnično najbolj simpatičen obraz v igralskem svetu. Več: www.rtvsllo.si, www.novilist.hr
Marjana Mirković

Igralci so na Facebooku zapisali: Zbogom, Bobika, naš najljubši profesor. Učil si nas igre, optimizma in življenja. Foto: www.gavella.hr

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH
Aljošičeva 30, 10000 Zagreb, RH
Veleposlanik: Jože Voh
Konzularni oddelki, uradne ure:
ponedeljek od 9.00 do 12.00
sreda od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00
petek od 9.00 do 12.00
Tel.: +385 1 63 11 014, +385 1 63 11 015
faks: +385 1 46 80 387
e-l. pošta: vlj@mgov.si
spletna stran: <http://zagreb.veleposlanistvo.si>
Državljenom RS je v njihovih primerih zagotovljen kontakt z državnim diplomatom:
med tednom od 9.30 ure
konca tedna in med prazniki: 24 ur
tel.: +385 98 462 666
Generalni konzulat RS, Split
Gostni konzul Branka Rogić
tel./faks: +385 21 389 234
e-l. pošta:
generalni.konzulat.rep.slovenije@spl.t-com.hr
uradne ure: ponedeljek-petek od 9.00 do 13.00